N^er. 221. ROK 1843. CZWARTEK 28 WRZESNIA.

Pismo to wychodzi codziennie oprócz niedziel i świąt uroczystych w drukarni Stanisława Gieszkowskiego.

Zaliczenie na trzy miesiące złotych dziesięć miesięcznie złotych cztery, numer pojedynczy groszy dziesięć.

IMIONA RZYMSKIE. Jutro Michała Archa.

IMIONA SŁAWIAŃSKIE. Jutro Zistmir.

GAZETA KRAKOWSKA.

OBSERWACYE METEOROLOGICZNE.

Dzien godzina	Barometr do 0° Reaumura w miarze Paryzkiej	Stopien ciepła podług Reaumura	Psychometr	Wiatr	Stan Atmosfery	Zjawiska napowietrzne i rózne uwagi
6	27 2, 237	† 5, 9	3, 00	Zachodni średni	Pochmurno	Deszcz
23 2	2, 496	9, 2	2, 70	,, ,,	Chmury	
10	2, 403	4, 0	2, 75	,, słaby	Pogoda	Deszcz

Wiadomości krajowe.

KRAKÓW.

W Księgarni Stanisława Gieszkowskiego, znajdują się nowo wyszłe dzieła:

Abécédaire français d'après une nouvelle methode par J. M. El... na Varsov. 1844 . . . . gr. 20.

Biblioteka starożytna pisarzy polskich T. III. Warszawa 1843.

Deutsche Fibel, nach einer nenen Methode bearbeitet von J. M. El.. na. Warsch. 1844 . . gr. 20.

Dziecię w stanie zdrowym i chorobliwym, dla użytku rodziców i wszystkich, którzy się wychowaniem dzieci zajmują opisał Józef Antoni *Scermann* Warszawa 1843. . . . . złp. 5.

Filozofia ekonomii materyalnéj ludzkiego społeczeństwa Poznań 1843 część 1. . . . . złp. 6.

Historya Napoleona przez Emila Marco de Saint—*Hilaire* Zeszyt III. Warsz. 1843.

Historya obyczajów i zmyślności zwierząt przez J. J. *Viréj*, przekład *Antoniego Wagi* zeszyt 1 do III. Warsz. 1843. . . . . złp. 15.

Jaskółka, pamiętnik ułożony przez R. *Zmorskiego Dziekońskiego* Warsz. 1843. . . . . . . złp. 5.

Krótki opis historyczny, geologiczny i górniczy Wieliczki skreślił *Ludwik Zejszner*, z dwiema tablicami Berlin 1843. . . . . złp. 5.

Myśliwstwo krajowe, przez *Wilhelma Mylke* Warszawa 1843. . . . . złp. 8.

Nauka czytania języków polskiego i niemieckiego, podług najnowszéj metody ułożona Warsz. 1844 zł. 1 g. 10.

Nauka czytania języków polskiego i francuzkiego, podług najnowszéj metody ułożona Warsz. 1844 zł. 1 g. 10.

Nauka czytania języków polskiego, francuzkiego i niemieckiego podług najnowszej metody ułożona Warszawa 1843. . . . . złp. 2.

Obraz biliograficzno-historyczny literatury i nauk w Polsce, przez *Jochera* poszyt XIII. czyli Tomu III. poszyt II. Wilno 1843.

O rolnictwie przez *Dezydera Chłapowskiego*, wydanie drugie przejrzane i pomnożone Poznań 1843 złp. 5.

Pamiętnik Elfa ogłoszony przez *Johna of Dycalp*. 2 Tomy Wilno 1843. . . . . złp. 18.

Poezye Alexandra Grozy 2 T. Wilno 1843 złp. 12.

Polska starożytna pod względem historycznym, jeograficznym i statystycznym opisana przez *Michała Balińskiego i Tymoteusza Lipińskiego* poszyt IV. i V. Warszawa 1843.

Pomniki do historyi obyczajów w Polsce z XVI. i XVII. wieku z rzadkich druków wydane przez *J. J. Kraszewskiego* Warsz. 1843. . . . . złp. 5.

Sztuka zapobiegania chorobom, rzecz krótko ułożona przez lekarzy niemieckich pomnożona przez *Józefa Bychowca* Wilno 1843 . . . . złp. 16.

Trochę śmiechu trochę płaczu, oryginalne poezye *T. Nowosielskiego* Warsz. 1843. . . . złp. 3.

Uczucia chrześcianina, podług Wielanda skreślił *John of Dycalp* Wilno 1843. . . . złp. 3 gr. 20.

Wizerunki i rozstrzasania naukowe, Tomik 24ty Wilno 1843. . . . . złp. 3 gr. 10.

Zródła do dziejów polskich wydane przez Michała *Grabowskiego* i Alexandra *Przezdzieckiego* 3 Tomy Wilno 1843. . . . . złp. 40.

Wiadomości zagraniczne.

— *Warszawa 23 Września.* — Dnia 8/20 b. m. Najjaśniejszy Pan otrzymał przez telegraf z Petersburga, radosną wia

domość, że Jéj Cesarska Wysokość Wielka Xiężna Alexandra Alexandrewna Cesarzewna, (Małżonka Jego Cesarskiéj Wysokości Wielkiego Xięcia Cesarzewicza Następcy Tronu, szczęśliwie powiła syna, któremu nadane zostało imię Mikołaj. — Odgłosy dział zwiastowały niezwłocznie tę wiadomość tak wojskom stojącym obozem pod Warszawą, jako i całemu miastu.

Z powodu tak szczęśliwego wypadku, odbyło się na błoniach pod obozem w obec JCM, całego zebranego wojska i mnogiego ludu dziękczynne nabożeństwo, które przy assystencyi licznego duchowieństwa, odprawił Członek Rządzącego synodu, Najprzewielebniejszy Nikanor, Arcybiskup Warszawski i Nowogieorgiewski, Archymandryta Ławry Poczajewskiéj. Po skończeniu modłów z przyklęknionem odśpiewaniem *Te-Deum* Szanowny Arcy Pasterz, podnosząc Krzyż JCM, miał krótką przemowę ożywioną uczuciami radości napełniającemi serce wszystkich poddanych.

Dnia wczorajszego Najjaśniejszy Pan znajdować się raczył na manewrach wojsk zebranych pod Warszawą.

— *Niemcy.* —

Król Pruski ozdobił arcyxięcia austryackiego Stefana, orderem czarnego orła. 17 b. m. była wieczerza familijna u króla Pruskiego, a nazajutrz uczta. Na manewrach 17 b. m. odbytych, król pruski ukazał się w mundurze jeneralskim, najiaśniejszy Cesarz Mikołaj w mundurze 6 pułku kirassierów; orkiestry wojskowe grały hymn rossyjski. Król przedefilował z obu korpusami przed N. Cesarzem, który z swojéj strony za nadejściem 6go pułku kirassierów, stanął na jego czele i przedefilował przed królem. J. C. W. Wielki xiążę Michał, przedefilował na czele 7go pułku kirassierów pruskich W głównym pruskim korpusie kadetów, nietylko sposobiąca się do wojskowości, ale i do służby cywilnéj młodzież, ma pobierać naukę.

— *Paryż* 11 *Września.* —

(Korespondencya prywatna). Podróż królowéj angielskiéj dodaje ciekawości następującym poszukiwaniom historycznym.

Ryszard lwie serce i Filip August widzieli się po kilka razy w czasie owéj wielkiéj wyprawy przedsięwziętéj przez nich dla oswobodzenia ziemi świętéj. Później Ludwik XI i EdwarIV widzieli się w Péquigny po traktacie w Amiens 1475 r. Oto słowa kronikarza Comines, który tak opisuje ten zjazd.

»Na rzece Saonne wybudowano most; a na tym moście w poprzek postawiono silną kratę z drzewa, a dziury pomiędzy kratowe były tak duże, że można było wygodnie włożyć w nie rękę.

Król angielski przybył wzdłuż drogi: w licznem towarzystwie i widać było że był królem Ludwik XI ze swéj strony przybył pierwszy. Był on oparty o bareyrę, kiedy Edward przybliżając się o pięć lub sześć stóp zdjął swoją czapkę. Król ukłonił mu się nisko i poczęli się całować przez dziury kraty. Potem zaprzysięgli na mszał i na drzewo prawdziwego Krzyża, że utrzymają pokój który zatwierdzili.

Po téj przysiędze, nasz król, który miał słowa swoje na rozkaz, powiedział królowi angielskiemu śmiejąc się iż potrzeba by przybył do Paryża, że tam dobrzeby się z paryskiemi damami zabawił. Król angielski wielce się tém bawił i z wesołą twarzą rozmawiał (z kron Comines.)

Pomimo zaprosiu Ludwika Edward IV nie przybył do Paryża.

Odwiedziny w obozie du Drap d'Or pomiędzy Henrykiem VIII i Franciszkiem I. miały na celu zatwierdzenie traktatu, który wracał Tournai Francuzom i zatwierdził małżeństwo xiężniczki Maryi z Delfinem. Zjazdowi temu nie towarzyszyły ostrożności takie jak poprzedniemu, jednakże etykieta wszystko urządziła odległość baryer, liczbę orszaku królów i liczbę ich kroków. Ale jednego dnia Franciszek wstaje rano przeciw swemu zwyczajowi, bierze z sobą dwóch szambelanów i pazia, bo tych pod ręką znalazł, wsiada na konia i jedzie do Guines, gdzie mieszkał Henryk VIII, spotyka na moście komendanta z dwustu łucznikami, którzy się wielce temu dziwowali, woła na nich tonem wesołym i swobodnym by mu się poddali, i rozkazuje, by go natychmiast zaprowadzono do króla brata jego. Henryk VIII, którego obudził Franciszek I. zawołał według świadectwa historyka de Fleurange:

Mój bracie, zrobiłeś mi figla takiego, że trudno aby człowiek drugiemu lepszego mógł wyrządzić, i pokazujesz mi jak wielkie zaufanie mam w tobie pokładać, z własnéj woli poddaję ci się jako jeniec. Odtąd zupełną mam wiarę w ciebie.

Król angielski wywzajemniając się oddał nazajutrz podobną wizytę królowi Francyi. Przez cały ten czas zajmowano się tylko podarunkami, zabawą, wykwintnemi ucztami i uprzejmością dla kobiet, albowiem obie królowe i ich dwory należały także do podróży turniejami pomiędzy najwaleczniejszemi z rycerzy, i zapasami pomiędzy najwaleczniejszemi zapaśnikami. Oprócz tego kobiety ubiegały się z sobą

w ubiorach, w dobrym smaku i wspaniałości.

Kiedy ułożono artykuły traktatu, Henryk VIII przeczytawszy poprzednio tytuły Franciszka I. zaczął czytać swoje, i ja król Anglii, tu zatrzymał się i rzekł, chciałem dodać Francyi, ale ponieważ jesteś tutaj nie powiem tego,

Od tej epoki żadne odwiedziny nie miały miejsca pomiędzy monarchami obu narodów.

Pan Guizot wkrótce po swoim powrocie do Paryża, odwiedził kilkakrotnie królowę Maryę Krystynę. O jej odjeździe do Madrytu już tu nie mówią, zdaje się, że w skutek wypadków w Barcelonie został on odłożony do czasu nie oznaczonego.

W St. Cloud spodziewają się przybycia króla dziś po południu; wszystko jest przygotowane na jego przyjęcie.

P. Adolf Barrot d. 25 lub 26 w Brest wsiądzie na okręt, ażeby wypełnić w Haiti misyę od rządu mu powierzoną. Jego brat, pan Odilon Barrot, towarzyszy mu aż do Brestu.

Do komitetu wsparcia Guadelupy konsul francuzki w Bucharesście przysłał 793 fr. 31 c. które zebrał w téj odległéj i obcéj stronie.

Pan Marty były członek i dyrektor teatru de la Gaité został jednogłośnie obrany Merem w Charenton.

— *Londyn* 12 *Września.* —

Jéj Krolewska Mość jak to wczoraj postanowiono, dziś rano wstąpiła na pokład królewskiego parowego jachtu *Wiktorya i Albert*, i udała się z Brighton do Ostendy. Dwa okręty liniowe i cztery wojenne parostatki stanowią królewską eskortę. O powrocie królowéj nic pewnego nie wiadomo; mówią jednak iż rozkazano przygotować do przyjęcia królowéj apartamenta w Windsorze na dzień 26 bieżącego miesiąca a zatém pobyt królowéj w Belgii nie będzie trwał dłużéj jak dni ośm. W Brighton nie spodziewają się, by królowa z powrotem przez to miasto przejeżdżać chciała — *Morning Chronicle* donosi, że xiąże Joinville został ozdobiony wielkim krzyżem orderu łaziennego i na pokładzie swego parostatku *Pluton* wrócił do Francyi.

Ojciec Mathew udał się Norwigh do Birminghamu gdzie dla niego przygotowano uroczyste przyjęcie. Wedle jego podań w York i Lancashire zyskał on przeszło 200,000 a w samym Londynie 80,000 osób dla sprawy wstrzemięźliwości.

W żydowskiéj gminie panuje tu teraz wielkie wzburzenie. Spowodował je projekt przedstawiony przez jakieś odstępujące stronnictwo, które w broszurce niedawno drukowanéj żądało przeglądu nowego liturgii, i zmiany w służbie Bożéj. Wielka Synagoga postanowiła rozstrzygnienie tych kwestyi zostawić przyszłemu nadrabinowi, przeciw czemu wybrani z rozmajtych kongregacyi członkowie, złożyli wielkiéj Synagodze adres z prośbą o utrzymanie wszystkich dawnych zwyczajów.

Wystąpienie ojca Mathew w Norwich, a jeszcze bardziéj; wystąpienie tamecznego protestanckiego Biskupa, jako jego opiekuna i wspieracza jego celów, wzbudziło na nowo nienkontentowania które objawiają się w listach a nakoniec w dziennikach. Najzapaleńsi jednak przeciwnicy, ktorzy się kryć muszą pod rozmajtemi pozorami moralności, obyczajów, polityki i religii, należą jedynie prawie do wielkiéj armii piwowarów, gorzelników, szynkarzy, właścicieli karczem, handlarzy win i t. p. Tym ludziom poruszenia na korzyść wstrzemięźliwości tém są przykrzéjsze, że wielu nawet z tych, którzy nie złożyli ślubu wstrzemięźliwości, muszą z powodów rozmajtych familijnych mniéj pić jak dotąd. Mowy ojca Mathew i biskupa w Norwich, które wyjaśniaja historyę tego poruszenia, są najlepszą odpowiedzią na te wszystkie brednie, które pomimo to jeszcze często będą powtarzane. W ogóle nie są tu bardzo zadowolnionymi z tego prałata, ale doktor Stanléj nie jest człowiekiem, któregoby podobnemi uwagami od celu można odwieść. Zupełna wstrzemięźliwość zresztą nie będzie mogła wiecznie się utrzymać, jednakże spowodowała wiele dobrego i jeszcze więcéj spowodować może.

Dziennik *Times* umieścił następujący artykuł. »Uznanie nowego rządu hiszpańskiego przez rząd angielski, i zamiana zwykłych formalności w podobnych przypadkach, były krokiem tak naturalnym i tak koniecznym, że dziwić się musiemy, iż opozycya mogła coś tu zarzucić. Słowo *uznanie* nie maluje tu dobrze rzeczy. Rząd który uznajemy w Hiszpanii nie jest to żadna tymczasowa administracya, Anglia uznaje w Hiszpanii królowę Izabellę i byłoby to rzeczą dziwną w stosunkach dyplomatycznych tych dwóch krajów tak dawno sprzymierzonych ażeby poseł angielski opuścił Madryt dla tego, że ministrowie królowéj hiszpańskiéj którzy są sługami korony przy któréj on jest uwierzytelniony, nie posiadają szacunku lub zaufania obcych. Prassa może samowolnie rozprawiać o niedawnych wypadkach w Hiszpanii, lecz jéj uwagi nie mogą wpływać na stosunki publiczne pomiędzy państwami. Rejencyę Espartera ustanowiła powaga kortezów, a wola większości nagle położyła jéj koniec.

»Jakiekolwiek jest poszanowanie polityczne, którém cieszą się ludzie rządzący sprawami Hiszpanii, głównem dążeniem sprzymierzeńców tego kraju jest, by trwał tam rząd potrzebny dla utrzymania godności władzy korony. Publiczność w Anglii a przynajmniéj większa część publiczności przyjęła gościnnie rejenta, ale ani publiczność, ani rząd nie myślą wdać się bezpośrednio pomiędzy partie które rozdzielą Hiszpanię, a jakąkolwiek będą mieli opinię o rejencie, nie popełnią pewnie tego błędu, by łączyć z jego osobą przyszłe losy korony Hiszpańskiéj.

— *Madryt* 5 *Września*... —

(Z opóźnionego listu.) Poseł angielski p. Aston, miał wczoraj wieczór posluchanie u Jéj Królewskiéj Mości, i złożył jéj pożegnanie przed swoim odjazdem nie zadługo nastąpić mającym. Pan Aston nie został wcale ze swéj posady odwołanym, ale że odprawił służbę i pałac swój odprzedał, można wnościć na pewno, że już więcéj nie zamierza tu powrócić.

Dziś po południu jenerał Narvaez, odbył mostrę z znajdującém się tu wojskiem, które przed bramą Atocha stało uszykowane. Przy téj okoliczności udzielono pochwały żołnierzom pułku *Principe*.

Dziwném losu zrządzeniem; jenerałowi Espartero takie tylko za granicę towarzyszyły osoby, które tu nawet albo mało są znane, albo też nie bardzo wielkie zyskały poważanie. Wielu z nich dla tego hiszpanie tak niecierpieli, że są obcego pochodzenia, jak to wskazują same ich nazwiska; Van Halen, Marliani, Horain, Lacarthe. Pierwszy adjutant Espartera, Gurrea, zrodził się i wychował w Anglii, a okoliczność ta że lepiéj i płynniéj mówił po angielsku niżeli po hiszpańsku, i zawsze miał przy sobie dwóch angielskich oficerów, nie bardzo zyskiwała mu serca hiszpanów. Pomiędzy prawdziwymi hiszpanami, którzy udali się zagranicę z Esparterem, odznacza się szczególniéj jenerał Nogueras, znany z zabicia matki Cabrery, jenerał Infante jako sekretarz Bolivara i minister wojny w rzeczypospolitéj Boliwii. Wreszcie nie będzie zbywać ex rejentowi na środkach wspierania osób, które los jego podzieliły. Z papierów znalezionych w ministerstwie skarbu, okazało się podobno, że serdeczny jego przyjaciel, intendent Havany, przysłał mu na początku tego roku 18000 uncyi złota, 288000 piastrów, o użyciu których nie ma żadnéj wiadomości ani rachunku, a według nadeszłych listów z Havany, tenże sam intendent; w skutek tajemnego rozkazu i przeciwko woli tamecznego płatnika pod d. 29 Lipca przesłał rejentowi 600,000 piastrów na okręcie do Londynu Nie długo musi się okazać, czyli ta wiadomość jest prawdziwą.

PRZYJECHALI DO KRAKOWA.

Od dnia 26 do dnia 27 Września.

Chołonowska Józefa hr., Krawczycki Kazimierz Kieszkowski Józef ob., z Pruss; — Ziętkiewicz Marya ob., Palanowski Felix ob., Szymanowski Szymon ob., Dupont Ludwik, Rzuchowski ob., Plendus Felix, Lewiecki Antoni ob., Jawornicki Marcelli ob., Lipowski Konstanty ob., z Galicyi.

Wyjechali z Krakowa.

Zakrzewska Helena ob., Remiszewski Piotr ob., Perski Józef, Radniecki Napoleon, Baczyńska Katarzyna ob., Forkis Konstanty ob., Rudloff Jan ob., Kiciński Bruno hr., do Polski; — Kuczkowski Kazimierz hr., Jazwiński Karol ob., do Galicyi; — Drummer Teodor ob., Bocheński Juliusz ob., do Pruss.

Doniesienia Urzędowe.

Nro 407.

TRYBUNAŁ

Wolnego Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu.

Wzywa mających prawo do massy Julianny z Wotowskich Relickiéj z Summy złp. 1980 gr. 11 w obligach zahypotekowanych składającéj się, aby się po odbiór téjże w zakresie trzech miesięcy do Trybunału zgłosili, w przeciwnym bowiem razie massa ta na rzecz Skarbu publicznego przyznanąby została.

Kraków d. 5 Września 1843 r.

Sędzia Prezydujący

Międuszewski

(2r.) Sekr. *Lasocki*